

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 200.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 200.

РІК VI.

Ч. 29.

СЕРЕДА, 15 ЛИПНЯ 1914.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY

JULY 15, 1914.

No. 29

VOL. VI.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“, одинокую соц. дем. часопись для цілої Америки; она одна дає те знання, яке повинної мати кожний працюючий класово свідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути кращий лад на світі, то читай все „Робочий Народ“

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него а:

„ROBOTCHYJ NAROD“

Box 3658 (Sta. B.)

Winnipeg, Man.

НОВИНКИ.

По виборах

Дня 10. липня с. р. відбули вибори до манітобського парламенту. Вибрано 46 послів а з тих 25 послів з партії консервативної і 21 з партії ліберальної. Кандидати соціалдемократичні і соціалістичні перемогли. Так само перемогли незалежний робітничий кандидат. Кандидати поставлені партією соціалдемократичною тов. Зальман і тов. Біч дістали досить поважне число голосів. Тов. Зальман дістав 2314 гол. тов. Біч дістав 2379 гол. Соціалістичні два кандидати дістали більше як по тисячі голосів. Треба зазначити, що консервативна партія сипала гриними і розпивала виборців горівкою та іншими напоями. На кожній уліці в кожному третім домі, відбувала ся піятка. Для приміру наведемо що, на одній уліці з північного Вініпегу в однім домі було 35 бочок пива і багато інших напоїв. Дуже багато людей підплачувано гриними. Одній жінчині за те, щоби не говорила на мітингу проти консервативтів, заплачено 20 дол. як завдаток а \$ 100. мали заплатити їй пізніше. Однак жінщина не чекала решти 100 дол. але ходила на кожний соціалістичний мітинг і говорила про лейдагитово консервативтів. Соціалдемократична партія може повелічатися зростом голосів. Коли перед. зогір-ма роками соціалдемократичні кандидати мали всього по 800 голосів, то тепер зросло о три рази більше. Дуже багато робітників чим мали права голосу, а радо були би віддали свій голос на соціалдемократичних кандидатів.

Сподіють ся що манітобський парламент буде розв'язаний і прийде знов до нових виборів. Соціалдемократи, можуть бути певні, що їх кандидати будуть вибрані. Робітники повинні завзятю і щиро працювати, щоб вислати на другий раз своїх соціалдемократичних кандидатів.

Кравченко

повішений.

Дня 9. липня с. р. о год. 7 рано, повішено в Вініпегу Гина Кравченко, котрого засуджено як злочинця і мордєрця. Кравченка обвинено за обробованя банку і замордованя урядника того банку. Кравченка не доказано убито засуджено на смерть через повішеня. По засудженю Кравченка заповнявало 20,000 людей, котрі з власноручними підписами вносили протест до департаменту справедливости в Оттаві. Однак правительство канадське, не числилось з сими протестом 20,000 людей. Капіталісти, які обдирають своїми вивисками міліони народу, коли їх фабрики, машини, копальні і інші робітні, убивають в однім дні тисячами робітників, коли капіталісти обдирають робітників що дня на сотки тисяч а навіть міліони доларів, то він одного капіталіста що не повісивши. Чи канадський суд, розібрав справу Кравченка, чому він рабував банк? Певно що ні, бо тоді „бубни“ не засудив. Кравченко ніколи не рабував би банк, коли би нинішний лад був справедливий і давав життя всім там, що працюють. Коли нинішний лад був справедливым, тоді не було би злодів і мордєрців. Не Кравченко є винною своєю вадчи, лише влявово оруження, зробили його „зловідом“ як се називають капіталісти і убийником. Ми від себе скажемо, що Кравченко був більше користний для робітників чим шкідливий для капіталістів.

Зріст соціалізму в Франції.

Під час останніх виборів до парламенту французьких соціалісти здобули нових 20 мандатів посольських. Як статистика виказау, за протяг 8 літ від 1906-1914 соціалістичні кандидати ді-

стали пів. міліона більшого голосів. Сей факт вказує на зростаючу серед панів їхня преса визнає до боротьби зростаючого соціалізму.

Вибух в робітні

анархістів.

В Нью-Йорку на уліці Лекеінгтон в 7 поверховім домі в суботу, наступив вибух динаміту. Наслідки сего вибуху були страшні. Три горішні поверхи дому знівцено цілком.

Куєні муру розлетіли ся далеко докруги. Вибух був страшний. На даху сусіднього дому найдено части людського тіла.

На горішнім поверсі найдено тіла чотирох убитих людей, а на підлітці одного з проводників робітничих, Артура Картона. Крім сего найдено 7 тяжко ранених людей, які мешкали в горішніх поверхах дому.

Догадують що се була ропитня оме яка належала до товариства анархістів.

Інші знов кажуть що роблені бомби були приготовані на напад на звисного мільонера Джана Ракефелера. Бомби були призначені, щоб висадити у воздух палату Ракефелера в Терртітаві.

Воєнний настрої

Угорщини.

Народна партія малярська визнає правительство до війни з Сербією, яку вважає жерелом безпосередньої причини за замордованя архидьякої пари. Говорять що договір на замордованя Франца Фердинанда, був плянований в Більгороді-столиці Сербії. За смерть одного ката, капіталісти бажали би війни, щоб пролялась невинна кров робітничя. Однак надходить час, де робітничтво візьметь до війни не убивати робітників робітників на війні, але робітничя справлять війну всім капіталістам.

Зріст робітничої організації.

50 літ минуло від хвилі коли Карол Маркс з гуртком товаришів своїх зорганізував, інтернаціональну робітничу партію. І який же великанський поступ очинив соціалістичний робітничий рух від того часу! Число голосів відданих при останніх виборах до парламентів на соціалістичних кандидатів виросло до 1.0 і ді в м-

Треба зазначити, що не числилось то соціалістичних голосів з Угорщини, Росії, Болгарії, Австралії, Румунії і Туреччини.

Найбільше число дає Німечина (43 мільона), соціалістичних голосів, Франція (13 три десятка мільона), відтак йдуть: Австрія, Італія і Злучені Держави.

Соціалістичних послів асидав в парламентах 749. В німецькій 111, французській 102, фінляндській 90, австрійській 84, шведській 73, італійській 52.

Зливи і град в Галичині і на Буковині.

Наслідком хмаролома дня 20. м. виступили в березні в Галичині і в Буковині великі потоки коло Хирова в Галичині і в Буковині великі потоки коло Харової і етатією залізничний шлях, частину його вирвала, а решту занесла намумом, камінями крґрами. Потім повині поїзди не могли поїти і орніми полями. За кілька хвилин ціла околиця, як оком слянути, була залита, поведією. Вей збіжжя пропали так само, як в минулім році в тих сторонах. — Страшна туча, повістила в понеділок 15 м. м. громаду Доршівці (на Буковині). Град винищив часті села. З кукурузи, бараболі і лєну лопили ся лише знаки, жато і пшеяницю збило на половину. Із основани не лишило ся в селі нічого. Ше вівторок 23 м. н., перед вечером можна було з затінних місць град гелетками назбирувати. Люди в розпуці, бо голод перед очима. — В селі Лубів (сокальського повіта в Галичині) вчав дня 20 м. м. град звалився купами на землю і вибив усе збіжжя, озивину, ярину та городищу, зрівнявши ростанність з землею.

Недоля тукулів в Галичині і на Буковині.

Область гірську, а найбільше над рікою Черемошем, навіділа страшна слабість пиятисотого тифу. „Вона тягнеєт ся вже поперх 3 роки. Появила ся вона в Дихтинці, а опісля перенеслась через верхи над білий Черемош і тут лютеє без перестанку. Сотки жерців забрав сей страшний гість і не знати, коли йому буде кінець. З початком сего року, завдяки заходам лікарів та пошестя троха притихла і всі стали троха легше відихати, але тепер знова вона на почала шаритися в попередніх розмірах! Громади цоложені над білым Черемошем а то: Яблонів, Коватин, Довгополе і Стеблнт засуджені на загублє. Воєні дотеперішні робітники своєї мети. З буковинської боку перенесла ся страшна пошестя на галицький бік і розгостившись там, гворить страшні спустошення. Брав лікарів і їх надзору даєт ся як найкучіше відлучити. Анте буковинського боку ані з боку галицького нема в поглядиости лікарів! Десяті соціалістичних громад з великими присілками, вдані на ласку і неласку Кислярів і з кіри кохуть вали ся продалью дистанту звичайний раба.

Потрібно

50 людей

до звичайної фізичної праці. Робота стала і добра платня. Лише особисто зголошуватись до:

KAMSACK REALTY & INVESTMENT CO. LTD.

811—812 Union Bank Bldg.

Winnipeg, Man.

„Борба“

орган укр. соц. демокр. на Буковині виходить два рази на місяць. Кожен мати правди, не перекураті вісти про Ваш рідний край, то посилайте літ \$1.50 на адресу:

BORBA Czernowitz, Reizgasse 16, AUSTRIA, BUKOWINA.

„Добра Новина“

то такий журнал, на який давно вже чекав наш працюючий народ. В ньому подає ся найкраще, найбульоніше в дуже приступній формі. Хочеш бути просвіченою людиною, то посилає \$1.50 ц. предплатника Р. Н. \$1.25 на адресу:

LEMBERG, Skynskoho 14, AUSTRIA, GALICIA.

„Праця“

Зложити слідуючі товариші, які виходить дві рази на місяць, не задоволює виходити тиждево. Предплата на рік і дол. Замоваєтись посилає до:

„PRACIA“ Lemberg, ul. Skynskoho 14, Austria, Galicja.

„Робітник“

Хочеш послышити інтересам працюючої класи в Америці, виходить три рази на місяць. Предплата \$1.00 на адресу:

„Rohitnyk“, Detroit, Mich., 1745 Michigan Ave. U. S. A.

ПОСЛУХАЙТЕ МЕНЕ

і напийте по 20 число „Кадилла“, яке що тижде вийшло з друку а певно на показуєт ся сего понасмїтесь доволі. Богато сьмїшних образків та веселих віршиків і оповідань. Одно число коштує лише 10 ц. На рік передплата вийшовить \$2 та в Канаді як і до Злучених Держав та до Старого краю, два ятєя оновленє вьзвїя і знов відродити „КADYLO“ з новим змістом. Візьмєт ся за це 28 ц. вийшовить з друку і пролає отсі брошурки.

Випустила з друку і пролає отсі брошурки.

1. 2. Е. Гуцайло, Коєць світа з пересмішкою

3. Паш Прометей збрив статуй і поїсін Т. Ш. з дуже гарними образами

4. Е. Гуцайло, Чого хотїть Соціал-демократи

Гроші і писма шати на адресу:

„KADYLO“ 15 ц. вийшовить з друку і пролає отсі брошурки.

Box 3542, Winnipeg, Man.

ВІБЛОТЕКА „НОВИЙ СВІТ“

випустила з друку і пролає отсі брошурки.

1. 2. Е. Гуцайло, Коєць світа з пересмішкою

3. Паш Прометей збрив статуй і поїсін Т. Ш. з дуже гарними образами

4. Е. Гуцайло, Чого хотїть Соціал-демократи

Гроші і писма шати на адресу:

„KADYLO“ 15 ц. вийшовить з друку і пролає отсі брошурки.

Box 3542, Winnipeg, Man.

„KADYLO“

випустила з друку і пролає отсі брошурки.

Box 3542, Winnipeg, Man.

„KADYLO“

випустила з друку і пролає отсі брошурки.

Box 3542, Winnipeg, Man.

„KADYLO“

випустила з друку і пролає отсі брошурки.

Box 3542, Winnipeg, Man.

„KADYLO“

випустила з друку і пролає отсі брошурки.

Box 3542, Winnipeg, Man.

ROBOTCHYJ NAROD (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION. (Affiliated with the S. D. Party of Canada). THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA. Published weekly by THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Mn. Subscription \$2.00 a year.

Безробіте.

Робітники в Канаді переживають тепер дуже тяжкі часи, з приводу загального безробіття. Майже у всіх робітничих і фабриках зменшило ся число працюючих у двоє, а навіть ще більше. Але і сі щасливці, що мають роботу ще на якийсь час — одержують далеко меншу платню, як у попередних роках.

В робітничих хатах запанувала страшна нужда. Роспука і тревога опанували робітників і лише той, хто на власній шкірі відчуває безробітє, хто цілми тижнями і місяцями ходить без роботи, шукає її а не може знайти — розуміє, що значить безробітє.

Щоденна боротьба за здобутє хочби найнуженішого кусника хліба для себе і родини, що денна боротьба о мешканє і кусень дрова чи вугля, голод і плач дитий — доводять до розпуки робітника, що має здорові і охочі до роботи руки, а які не можуть заробити на насущний хліб.

А голод — се лихий дорадник і не можна дивувати ся, коли він підшепне зголоднілому робітникови щось таке, що йому і на гадку не прийшло би в нормальнім часі.

Як повстає безробітє?

Раз економічна криза викидає на улицю робітництво, засуджуючи на голод усіх без ріжниці, лише тому, що за багато витворили, що за багато богатства накопчили. То знову політичні події, міжнародні конфлікти здержують нормальний хід промислу і тисячі людей лишаются без праці. В однім і в другім случаю спадає нещастє на робітничу класу без найменшої сріучасті з її сторони, в однім і в другім случаю наслідки капіталістичної господарки поносять робітників.

Економічна криза з явищем, яке постійно повторюється в певних відступах часу; по кождоразовій добрій колізації економіки, промисел витворив багато, накопичив багато добра — а робітничу людність, якої зарібки є замалі, не має средств, щоби їх купити. Всі склепи і магазини є переповнені товарами, а нема кому їх купувати супроти чого промисел обмежує дальше втворюванє товарів. Тисячі мушан і жінок не має достаточної одіжи, не має достаточної страви, не має даху над головою — а одпочасно магазини не можуть помістити витвореної одіжи, великі аграрії палають цілі стирти ішевиці, якої неможуть продати, а плямтатори кави — як се було 1912 року — загоняють в морі цілі транспорти кави, щоби лише за багато не канути її на ринку. Капіталісти здержують машини, скривають сирі матеріали а навіть нищуть їх — підчас коли на всіх кінцях землі людність живе в недостатках і бідах. Будівельні робітники, муляри і теслі ходять без праці, але капіталізм не дозволить їм побудувати на вільних площах мешкальні дома, щоби людність не погребувала душити ся в тісних і вогких порах і піддахах.

Так багато говорять ся і пишє ся про доріжню, про потреби і konieczности людоді — а про безробітє, про се найбільше лихо у нас майже не чути. І не лише що прави-

тельство нічого не робить для безробітних, щоби хоч троха поможє їм, але й в парламентарній трибуни не піднесеть ся голос в обороні їх життя.

Одиноку успішну поміч для робітників без праці дає організація. Робітник тут сам собі помагає, сам боронить ся перед нещастєм, до якого не причинив ся.

Та побіч безробіття, спричиненого постійно повтаряючим ся економічними кризами, які повстають, наслідком надпродукції, — маємо ще брак праці сезонний і, як тепер спричинений політичними конфліктами.

Буржуазні держави Європи станули в останніх місяцях перед можливістю війни. Номімо протестів міжнародного пролетаріату, держави з дня на день пораз більше зброять ся і збирають щораз більші суми, щоби на випадок війни були достаточні капітали. Звідси то походить обмеженє кредиту і брак готівки, а за тим іде цілковитий застій промислу і торгівлі.

За дипломатичні і династичні конфлікти — пролетаріат платить нині голодом; в Австрії, а особливо в Галичині, де найбільше вістає припинений рух промисловий безробітє зросло до небувалых гравидь і з кождим днем побільшуєть ся. Ще нема війни, а людність терпить як в часі війни.

Заводові організації стоять перед лихими часами. Вони будуть ще гірші, коли теперішня небезпечна, непевна ситуація продовжить ся ще якийсь час. Армія безробітних зростає, все нові тисячі придилюють ся до них і через те побільшуєть ся небезпека. При переговорах, котрі в критичні часи значно тяжіші ніж звичайно, армія безробітних полекшує становишко підприємців і стоить на перепоні стремлінням робітників. Тим більше є необхідним, щоби робітництво ще енергичніше як тепер лучило ся і щоби вступило як найскорше в ряди організацій. Во робітництво тепер більше ніж коли небуць мусять здати ся на заводові організації, котрі мусять в найближшій будучині виказати як найбільше відпорної сили, щоби охоронити ся перед ворожими нападами.

Християнський комунізм.

(Конець.)

„Представмо собі річ так: Вої віддають те, що мають на спільну власність. Ніхто не повинен сего страхати ся, ні багатий, ні бідний. Кілько, думаєть, зібралось гроша? Припускаю — бо на певно не могу сказати, скільки гроша в нас є. Але перші християни не мали їх; здаєть ся, робили їх вільними і то певно назбирало б ся один мільон фунтів золота, або навіть два три рази стілько. Бо, скажіть, скільки людей має наше місто (Константинополь)? Кілько християн? Чи не буде сто тисяч? А скільки поган і Жидів! Скільки фунтів золота набирало би ся? А скільки бідних є у нас? Думаю, не більше п'ятьдесят тисяч. Кілько би треба, щоби щодня дати їм їсти? Коли би вони їли всі при однім спільнім столі, то не був би великий кошт. Що-ж би ми почали з нашим величезним скарбом? Чи думаєш, що він колись би вичерпав ся? А боже благословенє не спливало би на нас тисячу разів більше? Чи не зробили би ми через те землі небом? Коли те так гарно, так чудно вдало ся тром чи п'ятьом тисячам (перших християн), і жадє не мав недостатку, о скільки краще вдалоб, ся се при такій великій масі? А кождий новий член додавав би ще до того...

„Роздробленє матрків спричинює більшє видатки, а з тим і бідність. Возьмім один дїм з чоловіком та жінкою і з десятима дїтьми. Вона трудить ся ткацтвом, а він шукає зарібку в торгівлі. Чи вони більше потребу-

ють, як би вони жили в спільнім домі, чи тоді як живуть особно? Розумієть ся тоді, коли живуть особно. Коли роблять ся їх діти, то треба їм десять домів, десять столів, десятиєр слуг і вєного другого в подібнім намірі. А як роблять з багатомо невільниками? Чи не дають їм їсти при однім столі на те, щоби заощадити на видатках? Роздроблена веде иправильно до рострати а злука до ошадженя даного майна. Так живуть тепер в монастирах так жили перші вірні. Чи хто вмер тоді з голоду. Чи не був кождий ситий? А предць боєть ся люди того стану, як скоку в бездонне море. Можна чейже спробувати і відважно взяти ся до діла! Велика благодать була би з того! Бо ваколи тоді коли було так мало вірних, бо лише три до п'ять тисяч, тоді коли цілий євміт вороже стояв до нас, коли з ні звідки не було потїхи для нас, наші попередники могли так відважно взяти ся до того, то о скількож з більшим довірєм могли би ми тепер се зробити, коли з божої ласки вєоди є вірні! Хто би ще тоді хотів лишити ся поганином? Думаю, ні хто. Ми би всі зискали і притягували до себе“. (S. P. N. Joani Chrystosomi oraga omnia Suae extant. IX, 96 — 98.)

Перші християни не були спосібні до такого спокійного і ясного з'ясования. Але їх короткі замітки, оклики, жаданя, прокльони вказують на такий самий комуністичний характер початкової християнської громади.

В Євангелію Івана написанім в половині другого столітя, оповідає ся про житє Ісуса з його апостолами як про комуну. Вони мали спільну кошівку на гроші, яку носив Юда Іскаріот. Іван, котрий старав ся у всім первисшати всіх попередників, зогиджує ще більше зрадника Юду у тим, що робить його злодієм, який обкрадає спільну касу. Іван оповідає, як Марія намащує Ісуса ноги дорогими олійками:

„Кажє тоді один з учеників Ісуса, Юда Симонів Іскаріотський, що мав його зрадити. Чому мира сього не продано за триста денарів та не роздано вбогим? Ска жє се не тому, що про вбогих даває, що злодій був, і скринку мав, і, що зкидано, забарав“. (Ев. Ів. гл. 12, в 4 до 7.)

При останній вечері кажє Ісус до Юди: „Що робиш, роби зараз“.

„Але ніхто при столі не зрозумів сього, що він тим сказає йому. Деякі думали — бо Юда мав скринку — що кажє йому Ісус: купи, що треба нам про свята; або щоб що дав вбогим“. (Ев. Іван, гл. 13, в 27 до 29.)

Від своїх учнів жадє Ісус, щоб кождий, що лиш має зрієк ся вєсього.

„Так отсе вський з вас, хто не віддурає ся від усього свого достатку, не може моїм учнем бути“. (Еван. Луки, гл. 14, в 33.)

Продавайте достатки ваші і цюдавайте бідним“ (Лука 12, 33.)

„І питав його один старшина, кажучи: Учителю добрий, що маю робити, щоби заслужити, на вічне житє? Кажє йому Ісус: Чого звєш мене добрим? Заповідь знаєш: Не чини перелюбу, не вбивай, не кради, не свідчи криво, поважай батька твого і матір твою. Він же кажє: Сего вєсього хоронив я змалку. Почувши се Ісус, кажє йому: Що маєш продає та роздай бідним мати меш скарб на небі; таж приходь і йди слідом за мною. Він же почувши се, дуже посомнів, бо він був дуже багатий“. Ев. Лука гл. 18, в. 18 до 23.)

Се спонукує Ісуса до порівняня про верблюда, який скорше пройде крізь ушко від голки, чам багач до неба. Лиш той міг осягнути небє, що роздав бідним своє майно.

Ревізіоніст Мафтей ослаблює троха те місце. Він ста-

вить се жаданє лиш умовє ли хочєт бути совершенн бідним“ [гл. 19, в 21.]

Те, що передше казало дого свого прихильника, часом стало жаданєм лиш шеним.

Чи робітникам?

Крайна нужда і гірканяків принуволила до того, лей і розпукою, опустити а родинкою і всім по найдє в свєтї за очі, з того думє хліба і так спасти ся від прихавши тут в Канаду, чили, що і тут не лишні грати ся з тим жорстоким року дав ся відчути в нас пер нам мимохїть прихоло в старім краю нам говорє правда, але щож з того, не дає спромогї до житя голодних без роботи. А се помочи не хотять тим бо она стараєть ся, щоби те давити голодом а тоді не де корити ся перед тим х

І так, той підирімеєт годи голодного робітника, який добру нагоду його в за луже низьку платню і більше вивисокати робітн

Робітнику! Чи ще до о стада чорноризників? сонца правди і загородини бі лишили одну надію не покладають найменшї та робітнику працюван

були щасливі, а твої з голоду, їх се не обход

Робітнику, ще дово

Григадай слова нашого

„Тяжко житє в кайд

А ще тяжше, спати

Товаришу робітнику

з буди той жалє пімети,

тебе болить, покажи пер

шого житя, як тепер м

довго ми робітники буд

як довго будєм слухати

далі одиначє ходити, та

ця на місце, так довго б

і слези вдів і сиротів. В

опам'ятатись і пізнати х

час стати в ряди борців

бит і кращє житя, яке к

нам робітникам конечно

соціал-демократичну, м

ів єднайте ся! Одиноко

цілістичні газети, книж

зму. Обовязком кождого

— і старати ся підперти

і морально“.

Щоби та газета мал

осьвідомляти нас

ми мусямо ширити

ні газети і книжки змо

ти і енергії і так приго

ски, то потягнуть ся з

такі зачне її рід. Отж

котрі змогли прино

житєвих обста

А ще до того в при

є правило, що прикме

дять на потомство, себ

ків одидичують їх діти,

чують по батьках кр

вигляд лица, величину

то годівники оведь ум

ці з дуже гарною вовн

лише ті вівці котрі ма

бу, їх поколіє одиди

має знов гарну, тоне

чеву вовну. Вівчар зв

вівці, котрі мають най

їх шару і так осягає

гарною вовною. Те са

дла, як відстановлюєт

вим бугаєм або свої

сподіють ся, що поко

мети батька чи мами.

З того виходило

мусяли змінати ся с

прикмети своїх батькі

ЕВГЕН ГУЦАЙЛО.

Звідки взяв ся чоловік?

Малій витмок з дерева знани.

А таких мерців є дуже-дуже багато. Другим таким звіром є бронтозавр і йє з 30 метрів довгий а сама шия на 10 метрів довга; в Канзас знайдено кістяк ящірки 82 метри довгої (Tylosaurus dyspelo), а що се бракує кілька хребтів, то догадують ся, що вона була на 90 метрів довга. Наші емігранти в Америці можуть її оглядати у Вашингтоні в природничім музею. Подібні кістяки находит ся в музеях в Парижі, Лондоні, Нью-Йорку, Петербурзі і других великих містах. Подібні знахідки пороблено у Німеччині, Франції, на Сибірі і других місцях.

В Баварії знайдено відбитку першоптаха (архиптерикса). Той першоптах покритий перами. На крилах має палець, той палець та ще з пазурами;

ав довжезнім дзюбі має зуби, як крокодил. Крім такого першоптаха знайдено і літаючу ящірку, птеранодона. Та ящірка мала на крилах розпінчату болову, як наш лилик, чашка на метр довга, а розпінчата болона на 6 метрів. Хвіст довжезний, закінчений широко розложеною болоною. Коли би той георайський піп знав був про таких звірів і про такі кістяки, то він був би казав, що бог певно лишив собі моделі, такі форми, щоби після них, як після копита, творити звірів. А потім певно закинув ті моделі в землю.

Та так воно не було. Не були то моделі, не були копита, а правдиві звірі. Лиш ті звірі вимерли, вигинули, лишили ся по них лише кости, як памятка. А скільки то костей, а скільки то останків не задержало ся до сьогодні? Цілі мільони мільярдів пропали! Лишили ся лише ті, котрі мали грубі кости або шкаралупу. По інших лишили ся лиш відбитки. Я маю в своїх руках кістяк кавалок лупака літографічного на ньому лише відбитка якогось прастарого павука або рака. Впав колись у воду,

намул обсів його, верствам землі притиснули, стиснули його і по ньому лишив ся лише слід, як фотографія його тіла. Мільони літ прасувала його земля, а що звірок не мав ніякої твердої шкаралупи, то лиш відбитка лишив ся по ньому.

Ріжних преріжних останків, памяток бурвалщини скриває наша земля багато, на вже багато вілконали люди і вичитують з них давнину. По тих свідочствх пізнають, що звірі колись відмінно виглядали, що і наші предки не такі були, як ми. Ті всі відкопки показують, що звірі зміняли ся. І кінь і віл і пєс і другі звірі не виглядали так, як тепер. Відкопали кістки давних коней та переконали ся, що були коні з чотирма копитами, відтак ті вимерли, а їх наслідники мали вже три копита, відтак два а врешті лишили ся коні з одним конитом. Так було зі всіми звірами.

Щож примушувало звірів все змінювати свій вигляд? Чи не добре було їм з тим виглядом, який мали? Певно, не добре було. Подивім ся на

нашу ласицю. Вона літом бура а зимою біла. Чи вона така велика пані, що все міняє фурто? Ніби то біле фурто тепліше в зимі? Певно колись були ласиці цілі літом і зимою були бурі, як ось ще дові живють на полудні, де нема літа а вічні сніги. Але буря, чи сорокату ласицю у нашім підсоню скоро пізнають її вороги на снігу в ямі і вбивають її. Через те її покоління буде малітє. Таксамо легко пізнає кождий в літі білу ласицю, і її покоління також не лишачєть ся у великому числі, бо ворога винащудують його. А ворогіє багато: і коті, і лис, і пєс, кіт і вовк та другі. За те як виродила ся така ласиця, що літом бура а в осени, влітавшиє, поросла на зиму білою шерстю, з весною знов літнілась і діставала знов буря шерсть, от вже така ласиця добре. І не вікшувалє воріє так скоро. І покоління буде все більшим числом лишати ся і наколи інші ласиці в якийсь час пропадуть, вона задержить ся. І всі її потомки, доки будуть мати ту прикмету, скорше будуть побідниками в боротьбі житя. А скоро котра виродить ся не буде мати тих прикмет перемінн кра-

ни тоді як живуть осібно. Коли ро- мовів, десять сто- добним намірі. А Чи не дають їм адити на видат- рострати а злука авуть тепер в рші вірні. Чи хл- ситий? А пре- ку в боздонне мо- но взяти ся до ді- ого! Бо ваколи мало вірних, тоді коли цілий відки не було по- так відважно вва- довірєм мгли би екі всюди з вірні! ниню? Думая, ні до себе". (S. P.N. xtant. IX,96 — 98.) ні до-такого «покі- іткі замітки. оклики, і самий комуністи- кої громади.

оловині другого а його апостолами ошонку на грші, котрий старав ся у аюиджує це біл- його злодієм, який а, як Марія нама-

о, Юда Симонів Іс- Чому мира зього не дано вобим? Ска зав а, що злодій був, і ав". (Ев. Ів, гл. 12,

до Юди.,Що робиш,

мів зього, що він тим да мав скринку — а нам про сьвятю;або . 13. в 27 до 29.) кождий, шо лип має

віддурає ся від усю- чнем бути". (Еван,

давайте бідним" (Лу-

важучи: Учителю до- жити, на вічне житє? добрим! Заповідь зна- не кради, не свідчи твою. Він же каже: вищі се Ісус, каже бідним мати меш скарб а мною.Він же почув- уже багатий". Ев.Лу-

я про верблюда, я- гожи, чим багач до по роздав бідним своє

роха те місце. Він ста-

висте жаданє лиш умовнє. Ісус в нього каже так: „Ко- ли хочеш бути совершенним, іди продай, що маєш, і дай бідним" [гл. 19, в 21.]

Те, що перелше казало ся Ісусови жадати від кож- дого свого прихильника, від кожного члена громади, а часом стало жаданєм лиш до тих, хто хотів бути совер- шеним.

Чи робітникам треба організувати ся?

Крайна нужда і гірка доля, в старім краю, нас робіт- ників прививолила до того, що ми мусіли з великим жа- лєм і розпуюкою, опустити свій рідний край, розстати ся з родиною і всім що найдорожше в житю і вандрувати в сьвіт за очі, з тою думкою щоб заробити на кавалок хліба і так спасти ся від голодової смерті. І коли ми приїхавши тут в Канаду, розглянувшись не побачи- ли, що і тут не ліпші гарзди. Ще більше треба бр-кати ся з тим жорстоким голодом який найбільше сего року дав ся відчути в наших робітничих жолудках. І те- пер нам мимохіть приходиться на гадку, що богато людей в старім краю нам говорили що Канада край багатий. Се правда, але щож з того, що богата коли нам робітникам не дає спомоги до житя. Сотки тисяч робітників ходять голодних без роботи. А сильні сего сьвіта (капіталісти) помочи не хотять тим бідним робітникам,але противо, они старають ся,щоби того винужданого робітника при- давати голодом а тоді певно що він буде покірним і бу- де корити ся перед тим хто его гнобить.

І так, той підприємець капіталіст, користаючи з при- годи голодного робітника і ас критичного положеня ма- ючи добру нагоду його використати, каже собі робити за дуже низьку платню і як він хоче, щоби як най- більше визискати робітника.

Робітнику! Чи це довго буд-иш тою покірнею віцею естада чорноризників? котрі заслонили тобі сьвітло сонця правди і загородили шлях до всего доброго, а то- бі лишили одну надію позагробне-житя, на котре самі не покладають найменшої надії, а тільки хочуть щоби ти робітнику працював для них, щоби їх жінки і діти були щасливі, а твої родина може і зараз, гинути з голоду, іх се не обходять.

Робітнику, ще довго думаєш спати віковим сном? Пригадай слова нашого Прометєя П. Шевченка.

„Тяжко жить в кайданах, умирать в неволі,
А ще тяжше, спати і спати на воли.

Товаришу робітнику, піднеси свою голову високо і з буди той жалє пімети, покажи свою силу, скажи що тебе болить, покажи перед воротами що і ти хочеш ліп шого житя, як тепер маєш з своєю тяжку працю. Як довго ми робітники будем спати тим блаженним сном, як довго будем слухати тих чорноризників і так далі одинцем ходити, так довго будуть нас гонити з міс- ця на місце, так довго будуть лати ся ріки вашої крові і слези вдів і сиротів. Вже крайна пора нам робітникам опам'ятатис і пізнати хто наш приятель а хто ворог.Вже час стати в ряди борців і спільно бороти ся о ліпший бит і краще житя, яке кождій людині належать ся. Отже нам робітникам конечно треба організувати ся в партію соціал-демократичну, котра кличе: Робітників всіх кра- їв єдняйте ся! Одинокою нашою зброєю єсть читати со- ціалістичні газети, книжки і тим ширити думку соціалі- зму. Обов'язком кожного робітника є читати Роб. Нар. — і старати ся підперти його матеріально як також і морально".

Щоби та газета мала більше розвивати ся і більше освідомляти нас і наших братік ми мусимо ширити єї. Читаючи соціалістич- ні газети і книжки зможемо набирати більше свідомос- ти і енергії і так приготувати ся до дальшої боротьби

з сучасним лайдацьким лядом, лядом капіталістичним. Обов'язком кожного робітника є організувати ся в партію соціалдемократичну, а той лад який тепер істнує на заг- ляду робітникам змести в ляди землі, а на його місце завести лад справедливий, лад соціалістичний.

Й. Зажидний.

ЯКОЇ ЗАПЛАТИ ДІЖДАЛОСЬ РО- БІТНИЦТВО ВІД КАПІТАЛІСТІВ.

Перед кільканицятми роками, коли Канада була на- пів пустинею, коли не було гарних міст, не було желе- зниць, не було добрих доріг, тоді капіталісти обходились з робітниками ще троха як з людьма.

Нині часи змінились коли робітництво випрацюва- ло всякі вигоди для капіталістів, коли побудовано через всі закутини Канади дороги, всякі фабрики і иньші ро- бітні а яких шо року страшні мільона зисків тягнуть для себе капіталісти. Робітництво побудувало палати в яких вигідно жить капіталісти, а робітництво не має де голови скрити. Робітництво виробляє всякі поживні средства для всіх шо живуть на сьвіті за те робітники гинуть з голоду високої мов смерті. Тисячі робітників згинули шоки вибудовано всего те що тепер має Канада.

Нині робітники мусять просити роботи в капіталіст- тів в тих капіталістів котрі ніколи і нічого не робили. Нині, по всіх містах Канади і Злучених Державах несеть ся страшний клич „дайте хліба" дайте праці.

Однак капіталісти не спішать ся щоби дати робітникам яку будь поміч.Робітництво працює тепер за пів дурню. Я мав нагоду бачити перед кількома днями на Stell Gang Гранд Тронк як живуть робітники.Аж страшно дивити ся як обходять ся з робітниками баци,котрі через свою темноту не знають, що они є нічо иньше як те саме робіт- ництво. Ті баци не знають шо їх капіталісти тримають лише до того часу,доки здоров.Коли капіталісти виссуть з нього останні соки крові, тоді нагонять його. Капіталіст не дивить ся на те що його бас визискував робітників в користь капіталіста.Хто з робітників робить тепер на геньках, сей має справжне цекло, яким попа- страшать по смерті.

— Тепер на геньках працюють по 14 годин на до- бу, за те псагу дістають за 10 годин по 17½ центів на го- дину. Харч який дають для робітників, такий підлий, що і пєс не хоче їсти не то чоловік.

Коли би пєс зів такої страви, то певно сказав би ся.

— Тяжко стає на серцю, коли дивитис як робітни- ки зносять свою неволю.

А ще деякі не свідомі робітники радіють, шо мають хоч таку роботу, кажуть добре шо хоч на борт зароблю.

Коли би робітники були сьвідомі, належали до пар- тії соціалдемократичної тоді лекше стало би для робіт- ників. Наше робітництво на геньках не стараєсь читати книжки і газети соціалдемократичні або соціалістичні та всякі поучючі, але лише карти (гола) і ціла справа для них є карти. Замість застанювати ся над нинішню бідю, в який спосіб вдобути ся з нинішної біді, щоб обрідати ся про в сякі справи і інтересувати ся ними, робітники старі чи молоді не роблять нічого тоді, коли они працюють десь поза містом.

— Робітнику! Пізнайте вже раз те лайдацтво яке іст- нує в нинішнім ладі і старайте ся осунути його. Старай- те ся поліпшити свою будучність і приготувати краще житя для ваших дітей і внуки. Щоб знати як бороти ся за кращу будучність, кождий повинен читати і предла- чувати нашу часопись Роб. Нар. яка кождого робітника зробить сьвідомим, яка подає правдиву науку не закра- шову жадними брехнями.

Робітники в геньках ті шо грають голої, перестань- те тратити час на не потрібну гру і возьміть ся до пра- ці, до науки над собою самими а тоді коли будете сьві- домими, тоді краще заживете і будете щасливі.

Як сказав Шевченко:

„Учіте ся брати мої, думайте читайте!
Г. Ткачук.

З думок пролетаря.

Сьвятим мучеником про- летар не є. Хоч і терпить много; сьвяті і герої терпі- ли в боротьбі за нові, деко- ли навіть і добрі ідеї— а пролетар мучить ся, бо не думає.

Перед спанєм пролетар молисть ся і ликне горівки, а капіталіст ряхує зискі дня: а як і ликне горівки, то доброї чистої— не такої отруї, як пє пролетар.

Пролетар каже, шо там добре, де нас нема: воно й справді так!

Де нема пролетарів, там достаток, заловленє і га- разд.

Три річі є потрібні до щас- тя пролетареві: работа, ши- нок і церков; як шо й се його не вдоволяє, так він або корий, або — соціаліст!

З неба багач не плав, тай в пекла не втік: багачем зробили його пролетарі. Жебрак просити гроший, бо ва слабый, щоб іх видерти у тебе; капіталіст не про- сить, а розумом і силою поз- бавив робітника плодів йо- го праці.

Є житє, а є й животінє: живуть багаті, а пролетарі животіють.

Мабуть анархісткою є Мати Земля: живуть єї діти самовільно і безладно, поне- волюючи одні других.

Каже Містер Дулі: „Про- летарі всіх країн — які ви дивовижні! Не маєте нічо до втрати, лише ваші мізгі, а й тих у вас не має!"

Слабе порівнанє — соція- лізм і сонце; бач сонце схо- дить і заходить, а соціалізм, війшовши раз, на віки ясні- ти-ме у щораз гарнішому виді.

Дам'ян Бориско.

ВИДОЗВА

до всеї Укр. людности. Кров в жилах заграє—сер- це задрігнеть ся, коли згада-

ємо за вільну, независему Україну, „без хлопа і пана.

Тепер власне пора, коли має повстати дорога нам Україна. Час наступає, ко- ли має піднести ся україн- ський прапор. Хвиля важна. Українське питанє на устах культурного сьвіта. Вели- кий заколот не лиш в полі- тичі європейській але і все- сьвітне напруженє. Тепер по- ра ваятис до праці над виз- воленєм нам дорогої Укра- ни:

Не будьмо боягузами — не відкладайте на завтра, шо має бути колись — хай ста- несь тепер.

Нехай політична заверу- ха взнесе в гору Україн- ський прапор свободи — як взнесла Альбанський.

Хай встане Сірко, Т. Бу- льба, Мазепа і др... та хай загремить клич Гонта, За- лівняка — проч з шляхтою! проч з королями і їх прав- лінєм!

Хай загремить по цілій Україні клич революції.

Хай запалають ті стовпи смолянї, котрі палили наші діди в часах, коли Турки, Татари, і другі дикі народи на них нападали!

Хай повстане 35 мільоно- вий народ до бою за свої пра- ва, за вітчизну!

Возьмім сей клич до сер- ця: „або воли добуги, або в дома не буди!"

Хай не буде партій між нами до сего діла.

Все-українське віче в Нью- арку, Н. Дж. прийняло отєї революції.

1). Ми Укр. робітники зібрані на вічу в Ньюарку Н. Дж. дня 23 червня 1914 р. — звиваємо цілий Укр. на- род до закладаня народних комітетів для оборони на- ціональної — щоби при на- годі вдобути волю Україн- ському народови.

2). Ми, Укр. робітники зібрані на вічу дня 28 чер- вня с. р. в Ньюарку, Н. Дж. звиваємо весь Укр. народ до закладаня національного

ски, то потягнеть ся з шару поколінь, тай таки загине її рід. Отже лишать ся все ті, котрі змогли при-норувати ся до житєвих обставин.

А ще до того в природі істнує вже та- ке правило, шо прикмети родичів перехо- лять на потомство, себто прикмети бать- ків одідичують їх діти. І ось дітий одідичу- ють шо батьках краску волося. очий, вигляд лица, величину тіла і т. д. Звідси то годівники овець уміють виховувати ві- ці з дуже гарною вовною. Вони парують лише ті віці котрі мають найкращу вов- ну, іх поколіня одідичує ту прикмету і має знов гарну, тоненьку, довгу чи кру- чену вовну. Вівчар знов вибирає лиш ті віці, котрі мають найкращу вовну лиш іх шарує і так осятає расу овець з дуже гарною вовною. Те саме роблять наші га- ді, як відстановляють свої корови з расо- вим бугаєм або свої коні з расовими, бо сподіють ся, шо поколіня одідичать при- мети батька чи мами.

З того виходилоби, шо звірі не конеч- мусіли змінити ся бо все одідичували прикмети своїх батьків. Так воно і правді.

Але чи бачив хто сина подібного до батька, жите каже кождому творіню припоровлю- вати ся до даних обставин і через те кож- дий мінєє свої прикмети. Вже сама іда впливає на зміну прикмет. Англієць істє м'ясо і він аівсім відмінний від Хінця, шо їстє майже самі ростины. Даймо ліпшє го- ти безрозі, вона буде инша, гноїмо поле,то збіжє буде инше. Ростины, шо живуть над берегом моря є мясові, а пересаджені в сухі горячі околиці, будуть худі, діста- нуць тонке і волохате м'яте.

Спосіб житя впливає на зміни, наша качка, шо не має погребі літати, має гру- бі кости і тяжко літає. Дика качка, шо все мусить спасати ся від напастників, при- мушена все літати, через те має тонкі ко- сти. Струсі, котрі відзвичали ся літати, поволі затрачують крила. Пси шо не пот- ребують насторопувати вух, ті вуха зви- саяють їм, а іх брати вовки, шо все мусять наслухувати, мають стоячі вуха. Недавно один випадок в Паризі здивував вчених. До Париза привезли мексиканських ячу- рів і держали їх в городі в ставку. Ячурі, звичайно молодими, віддихають зявами, звичайно ж риба, а коли вже старші, то затрачують зяви, а віддихають легкими. Мексикань ський ячур, зваяий аксолотль, задерж ує

житає каже кождому творіню припоровлю- вати ся до даних обставин і через те кож- дий мінєє свої прикмети. Вже сама іда впливає на зміну прикмет. Англієць істє м'ясо і він аівсім відмінний від Хінця, шо їстє майже самі ростины. Даймо ліпшє го- ти безрозі, вона буде инша, гноїмо поле,то збіжє буде инше. Ростины, шо живуть над берегом моря є мясові, а пересаджені в сухі горячі околиці, будуть худі, діста- нуць тонке і волохате м'яте.

Спосіб житя впливає на зміни, наша качка, шо не має погребі літати, має гру- бі кости і тяжко літає. Дика качка, шо все мусить спасати ся від напастників, при- мушена все літати, через те має тонкі ко- сти. Струсі, котрі відзвичали ся літати, поволі затрачують крила. Пси шо не пот- ребують насторопувати вух, ті вуха зви- саяють їм, а іх брати вовки, шо все мусять наслухувати, мають стоячі вуха. Недавно один випадок в Паризі здивував вчених. До Париза привезли мексиканських ячу- рів і держали їх в городі в ставку. Ячурі, звичайно молодими, віддихають зявами, звичайно ж риба, а коли вже старші, то затрачують зяви, а віддихають легкими. Мексикань ський ячур, зваяий аксолотль, задерж ує

житає каже кождому творіню припоровлю- вати ся до даних обставин і через те кож- дий мінєє свої прикмети. Вже сама іда впливає на зміну прикмет. Англієць істє м'ясо і він аівсім відмінний від Хінця, шо їстє майже самі ростины. Даймо ліпшє го- ти безрозі, вона буде инша, гноїмо поле,то збіжє буде инше. Ростины, шо живуть над берегом моря є мясові, а пересаджені в сухі горячі околиці, будуть худі, діста- нуць тонке і волохате м'яте.

ський ячур, зваяий аксолотль, задерж ує

